

Saarna Timoteuksen Jumalanpalvelusyhteisön sanajumalanpalveluksessa 9.3.2008 Jyrki Anttnen

HERRAN PALVELIJAT

Luuk. 1: 39-45

”Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.”

Tänään vietämme Marian ilmestyspäivää ja sunnuntain otsikko on Herran palvelijat. Tämän pyhän evankeliumitekstit kertovat enkeli Gabrielin ilmestymisestä Marialle, valitulle Jeesuksen äidille, sekä Marian ja Elisabetin kohtaamisesta.

Enkeli Gabriel toi niin Elisabetin miehelle Sakariaalle kuin Mariallekin kumallekin henkilökohtaisen viestin ja ilosanoman Isrelin kansalle ja koko maailmalle. Jumalan pelastussuunnitelamassa alkoi uusi aika – vanhan liiton aika oli saapumassa päätökseensä ja uusi Messiaan aika oli alkamassa .

Puhun tänään Herran palvelijasta kahdesta eri näkökulmasta – puhun Sakariaan ja Marian näkökulmasta. Kumpikin saivat Jumalan enkelitä suuren ilmoituksen. Jumalan suunnitelmissa aika täytyi heidät kummatkin yllättäen. Kumpikin olivat hereillä, kun enkeli heille ilmestyi, mutta olivatko he – siis Herran palvelija ja Herran palvelijat - myös valveilla? Miten palvelijat suhtautuivat saamaansa ilmoitukseen?

Herran palvelija

Israelin kansa siis odotti Messiasta – luvattua Messiaskuningasta, josta pyhät kirjoitukset olivat puhuneet ja ennustaneet. Tämä ennustus oli lausuttu mm. 1. Moos kirjassa 3. luvussa, jonka kuulumme vanhan testamentin lukukappaleena. Iaimosta – naisesta – oli luvattu syntyväksi siemen,

Messias, joka tulisi polkemaan rikki käärmeen pään eli kukistamaan pahalaisen valtakunnan.

Viimeisin Vanhan testamentin profeetta oli elänyt noin 400 vuoden sitten. Edellisen kerran Jumala oli [*ilmoituksen osalta*, lisäys myöh. JA] ollut yhteydessä kansaansa profeetta Malakiaan kautta, kun kansa oli palannut pakkosiirtolaisuudesta. Hiljaisuutta oli kestänyt pitkään, mutta kansa odotti, jotkut jopa levottomuutteen saakka, Israelin vapauttajaa.

Tämän pitkään jatkuneen ilmoitushiljaisuuden keskeyttää enkeli Gabriel. Hän ilmestyy pappi Sakariaalle Jerusalemin temppelissä, sen Pyhä -osassa, suitsusalttarin oikealla puolella Kaikkeinpyhimmän peittävän suuren esiripun edessä. Tuollainen suitsutusvuoro saattoi osua yksittäisen papin kohdalle vain kerran elämässä. Ilmestys tapahtui siis paikassa, jota lähemmäksi Jumalan kasvoja ei tavallinen pappi voinut mennä. Ilmestyksen paikka oli Sakariaan ja koko Israelin kansan historian kannalta katsottuna ns. ”tuhannen taalan paikka”. Parempaa sijoittumista ja parempaa ajoitusta ei voisi olla.

Enkeli Gabriel kertoi Sakariaalle ensin henkilökohtaisen viestin – rukousvastauksen - suoraan Jumalalta, ”Rukouksesi on kuultu, vaimosi Elisabet synnyttää sinulle pojan.” Sen jälkeen enkeli kertoi vielä että poika kulkee Herran edellä ja kulkee Elían hengessä – pojasta tulee kirjoitusten lupaama profeetta. Voidaan ajatella, että tässä on Sakariaan elämän kohokohta. Hän, joka oli Jumalan palvelemisessa ammattilainen, saa parhaassa mahdollisessa paikassa ja työvaiheessa ottaa Herran enkeliltä vastaan Jumalan suoran ilmoituksen hänelle ja Israelin kansalle.

Mutta miten Sakarias tähän suhtautuu. Hän ei usko Jumalan ilmoitukseen, vaikka on hurskas mies.

"Mistä voin tietää, että niin käy? Minähän olen jo vanha, ja vaimonikin on iäkäs."

Eli Sakarias – huippuhetkellään – ilmaisee epäuskonsa ja pyytää epäuskossaan ilmoituksen vahvistavaa merkkiä Herran enkeliltä?

Sanatarkasti Sakariaan vastaus voidaan nimittäin kääntää ”Minkä kautta minä tulen tietämään tämän?” Pyyntö ilmaisi epäuskkoa ja Jumalaa koetukselle panemista.

Enkeli nuhtelee Sakariasta tästä epäuskosta ja antaa Sakarialle merkin – Sakarias menetti puhekykynsä kunnes Jumalan sana tulisi käymään toteen eli luvattu lapsi syntyy.

Enkeli sanoi:

”Mutta sinun suusi mykistyy nyt, etkä kykene puhumaan ennen kuin sinä päivänä, jona tämä tapahtuu, koska et uskonut sanojani, jotka aikanaan käyvät toteen.”

Tämän saarnan jatkon kannalta on syytä panna merkille, että enkeli ei kertonut Sakariaalle mitään tarkempia tietoja Messiaan syntymään liittyvistä yksityiskohdista. Mariasta enkeli ei maininnut mitään. Sakarias ja Elisabet eivät tienneet vielä, että Elisabetin nuori sukulaistyttö oli valittu luvatus Messiaan synnyttäjäksi.

Sakariaan asenne Herran palvelijana ei ollut esimerkillinen. Mutta Jumala on armollinen. Loppujen lopuksi Sakariaan saama rangaistus epäuskosta – määrääikainen mykkyys – kääntyi hyväksi ja lisäsi Sakariaan uskoa.

On merkille pantavaa, että vaikka Sakariasta ja Elisabetia oli kohdannut näin voimakas Jumalalta saatu näky ja armonosoitus, niin he eivät ryhtyneet mitään hurmosliikettä perustamaan. Sakarias palveli koko työjaksonsa, noin viikon verran, loppuun saakka. Ja kun Elisabet tuli raskaaksi, hänen kerrotaan ”piilotelleen itseään” viisi kuukautta. Mitähän Sakariaan ja Elisabetin mielessä tuona aikana liikkui? Arveltavasti he olivat käyneet läpi kirjoituksia selventääkseen paikkaansa Jumalan pelastussuunnitelmassa ja selventääksensä mitä nyt on tapahtumassa.

Herran palvelijatar

Kuusi kuukautta Jerusalemin teppelissa tapahtuneen ilmestyksen jälkeen enkeli Gabriel ilmestyi Nasaretissa Marialle, joka siis oli Elisabetin sukulainen. Marialla, ilmeisen nuorella tytöllä, ei ollut mitään uskonnollisia meriittejä. Hän oli kihloissa, mutta ei asunut miehensä kanssa yhdessä. Kihlusaika kesti tavallisesti muutaman vuoden, jolloin kihlakumppanit asuivat erillään. Maria oli neitsyt.

Nasaret oli pieni vaatimaton kylä, jolla ei ollut mitään asemaa tuon ajan uskonnollisessa kulttuurissa. Nasaretia ei tässä mielessä voida pitää minään ykkös- eikä kakkospaikkanaan, mikäli Jumalan pelastussuunnitelmaa katsotaan ihmisten silmin. Mutta Jumala näkee asiat toisin. Hän oli viisaudessaan tehnyt oman valintansa ja päätynyt jostain syystä ulkoisesti vaatimattomiin oloihin Nasaretiin ja nuoreen tyttöeseen Mariaan.

Enkeli tervehti Mariaa:

”Terve, armoitettu! Herra olkoon sinun kanssasi.” (KR -38)

Sanatarkempi käänös olisi ”Iloitse, sinä olet armoitettu”. Herra kanssasi” Tuo passiivimuodossa oleva ilmaisu ”armoitettu” tukee myös osaltaan sitä, että Maria ei ollut itse ansainnut teoillaan tuota suurta armoa, vaan se tuli yksin Jumalalta.

Samoin kuin Sakariaan, myös Marian ensireaktio oli säikähdys. Marian säikähtämistä kuvataan sanalla, joka kertoo vielä voimakkaammasta säikähdyksestä. Enkeli rauhoitti myös Mariaa sanoilla ”Älä pelkää”. Enkeli kertoo Marialle, että hän on tuleva raskaaksi ja synnyttävä pojan. Enkeli jatkaa

”Hän on oleva suuri, häntä kutsutaan Korkeimman Pojaksi, ja Herra Jumala antaa hänelle hänen isänsä Daavidin valtaistuimen. Hän hallitsee Jaakobin sukua ikuisesti, hänen kuninkuudellaan ei ole loppua.”

Miten Maria vastaa Herran enkelin puhutteluun ja tuohon henkilökohtaiseen, mutta samalla myös koko Israelia ja maailmaa koskevaan valtavaan ilmoitukseen? Mariakin kysyy, mutta ei niin kuin Sakarias epäilläkseen, vaan aivan käytännön seikkaan liittyvän kysymyksen, joka on sanatarkasti kuuluu:

”Kuinka se tulee tapahtumaan, koska en ”miehestä tiedä”.

Enkeli vastaa hänelle:

”Pyhä Henki tulee sinun yllesi, Korkeimman voima peittää sinut varjollaan. Siksi myös lapsi, joka syntyy, on pyhä, ja häntä kutsutaan Jumalan Pojaksi.”

Maria uskoi. Hän ei pytänyt enkeliltä mitään merkkiä tai vahvistusta, mutta hänelle se annetaan pyytämättä:

”Ja katso, sinun sukulaisesi Elisabet, hänkin kantaa kohdussaan poikaa vanhalla iällään, ja tämä on kuudes kuukausi hänellä, jota sanottiin hedelmättömäksi; sillä Jumalalle ei mikään ole mahdotonta.”

Maria vastaa enkelille:

”Minä olen Herran palvelijatar. Tapahtukoon minulle niin kuin sanoit.”

Maria ilmoittaa suostuvansa Herran palvelijatareksi ja luottavavansa Jumalan sanaan. Tämä ei varmaan ollut aivan helppo ja kevyt ratkaisu, sillä häntä saatettaisiin epäillä tulevan miehensä pettämisestä, mikä oli vakava asia, josta saattaisi joutua julkiseen häpeään ja pilkattavaksi. Mutta Maria luottaa Jumalan sanaan - ”tapahtukoon minulle sinun sanasi mukaan”.

Voimme vain kuvitella, mitä Marian mielessä liikkui enkelin poistuttua.. Voinemme olettaa, että hänkin tunsii kirjoituksia, sillä myös häntä on pidetty Elisabetin sukulaisuuden perusteella pappissukuun kuuluvana. Joka tapauksessa olihan hän Israelin tyttöjä - Israelilaisena hänen on täytynyt tulla tietoiseksi pyhistä kirjoituksista ja Jumalan Israelin kansalle lupaamasta Messiaasta.

Maria oli saanut suoraan Jumalalta enkeli Gabrielin välittämänä ilmoituksen, että hän tulisi olemaan Israelin kansan odottaman Messiaan äiti – Jumalan synnyttävä. Tämän suurempaa ei kenellekään voi Israelissa eikä koko maailmassa tapahtua. Ja ihme on vielä sekin, että vanha Elisabet on tullut raskaaksi. Itse hän ei varmaan vielä muutaman päivän aikana alkanut tuntea raskauden merkkejä. Mutta nyt Marian täytyy kiirehtiä Elisabetin luokse – pakkohan tästä on jonkun kanssa puhua. Onneksi Elisabetin mies Sakarias on pappi, sillä hän tuntee tarkasti kirjoitukset, Maria varmaan ajatteli.

Maria lähti hetimiten enkelin ilmestymisen jälkeen Elisabetin luokse. Tässä yhteydessä alkukielessä käytetty kiirettä tarkoittava sana sisältää myös kuvauksen sisäisestä olotilasta: kiirettä kuvaava sana kuvastaa myös intoa ja reippautta. Maria on varmaan pakahtumaisillaan saadakseen kertoa kokemastaan Elisabetille.

”Maria meni Sakariaan kotiin ja tervehti Elisabetia.”

Tämä tarkoittaa sitä, että Elisabet ei tiennyt etukäteen Marian tulosta, muuten hän olisi paikallisen viraanvaraisen tavan mukaisesti mennyt häntä vastaan. Toisaalta Elisabet ei tiennyt vielä mitään Marian osallisuudesta Jumalan pelastussuunnitelmassa. Tapaamisesta tulee jännittävä.

Kun Maria huutaa tervehdyksensä, alkaa tapahtua: kuuden kuukauden ikäinen lapsi hypähtää Elisabetin kohdussa – ja Elisabet täytetään Pyhällä Hengellä. Elisabet huutaa suurella äänellä – niinkuin profeetat aikoinaan huusivat:

"Siunattu olet sinä, naisista siunatuin, ja siunattu sinun kohtusi hedelmä! Kuinka minä saan sen kunnian, että Herrani äiti tulee minun luokseni? Samalla hetkellä kun tervehdysesä tuli korviini, lapsi hypähti riemusta kohdussani. Autuas sinä, joka uskoit! Herran sinulle antama lupaus on täyttyvä!"

Tässä tuli Marialle se luvattu vahvistus Herralta – Elisabet profetoi Pyhän Hengen vaikuttamana. Nyt eletään ihmeiden aikaan – tällä tavalla Jumala ei ole vielä toiminut kansansa keskuudessa, neitsyt tulee raskaaksi ja tulee synnyttämään Pojan - Vapahtajan. Syntymätön lapsikin siitä iloitsee – nyt alkaa Messiaan aika.

Maria vastaa Elisabetin siunauksiin kiitosvirrellään, mutta se on jo uuden saarnan aihe. Myöhemmin kun Johannes syntyy ja myös Sakarias profetoi kiitosvirressään. Nämä kiitosvirret ovat kristikunnan helmiä ja laajassa käytössä edelleenkin. Virsikirjassa Marian kiitosvirs i- Magnificat - on iltarukouksessa eli vesperissä ja Sakariaan kiitosvirsi – Benedictus – aamurukouksessa, josta käytetään nimitystä laudes.. Näin molemmat Herran palvelijat ylistävät kiitosvirsiensä kautta vielä tänäkin päivänä Jumalan suuruutta meille.

Maria vietti Elisabetin ja Sakariaan luona kolme kuukautta. Meillä ei ole tietoa, mitä tuona aikana tapahtui, mutta voidaan olettaa heidän tutkineen tapahtumia ja verranneen niitä kirjoituksiin. Tuon kolmen kuukauden aikana Marian raskaus eteni jo muidenkin havaittavaksi. Voidaan vain kuvitella, millainen kotiinpaluu Mariaa odotti, mutta hän jatkoi luottavaisesti matkaansa Jumalaan turvaten. Maria oli valinnut tiensä – Jumalan viitoittaman tien – hän oli täysin t i e t o i s e s t i j a v a p a a e h t o i s e s t i suostunut Herran palvelijattareksi. Siinä ei ollut mitään suurieleistä, eikä tarvitse ollakaan, sillä Jumala näkee ihmisten sydämiin. Ja Elisabet julisti Marian autuaaksi eli onniteltavaksi uskon tähden

Autuas sinä, joka uskoit!

Teot ovat seurausta uskosta - usko ei ole seurausta teoista. Usko on luottamista Jumalan lupauksiin. Maria suostui, koska uskoi Jumalan ilmoitukseen. Suostukaamme siis mekin - kukin kohdaltamme ja omalla paikallamme - Jumalan palvelijoksi. Maria asenne on esikuva myös meille tämän päivän kristityille. Valvokaamme ja olkaamme uskollisia saamallemme kutsulle. Olkaamme uskollisia Jumalan sanalle ja luottakaamme Jumalan lupauksiin. Herra tietää salatutkin asiat ja huolemme ja kuulee rukouksemme. Amen.

Tunnustakaamme yhteinen kristillinen uskomme: (Apostolinen uskontunnustus)